

Crítiques teatre

Una música per a diverses revolucions

Juan Carlos Olivares

Rock'n'Roll

De Tom Stoppard. Dir.: A. Rigola
Teatre Lliure. 18 de setembre.

Praga, 1992. Tres anys després de la caiguda del Mur seguia coberta de significat la tàpia de Malá Strana, dedicada a la memòria de John Lennon. El 1998 va arribar el moment de tallar l'amenaça de ruïna i van desaparèixer els missatges i dibuixos que havien sobreviscut a la represió cultural de Gustav Husak. El mur de Lennon és un dels escenaris de *Rock'n'Roll*, l'obra de Tom Stoppard que inaugura temporada al Lliure. És aquí de nou, projectada en una paret, amb un símbol de la pau.

Amb aquest gran text -un brillant exercici dialèctic sobre la coherència i la dissidència- Alex Rigola ha dirigit un muntatge amb vímets de clàssic. Un clàssic del Lliure. Potser a Gràcia no haurien gosat fer un text tan recent, però l'equilibri entre l'espai escènic (un jardí que enllaça Cambridge i Praga) i el treball dels intèrprets evoca fortament la tradició del Lliure. Res no s'interposa entre el text i el públic. Rigola renuncia a l'experi-

mentació perquè l'immens cabal d'idees de Stoppard flueixi sense obstacles. Què més es podria fer amb una obra que dramatitza el duel polític i intel·lectual de Václav Havel i Milan Kundera, que s'apropia dels seus pensaments per explicar la història recent de Txecoslovàquia (1968-1990)?

Una crònica històrica, política i sentimental amb una banda sonora -i els seus complexos autors- que sona per a dos grans moviments contestataris: un, hedonista i àcrata; l'altre, compromès amb la ideologia i les seves regles. La mateixa música per a moltes revolucions i diferents vides. Cada personatge resol a la seva manera el seu concepte de la revolució, del seu triomf fracàs. Per a uns, un tros de vida; per a d'altres, matèria intel·lectual per dissertar.

Revolucions personals que Stoppard recull amb diferents graus d'ironia. Un matís que no tots els intèrprets del muntatge han desenvolupat. Encara han de digerir el text, perdre-li un cert respecte. Un procés ja resolt per uns magnífics Rosa Renom i Lluís Marco. Joan Carreras i Sandra Monclús hi treballen i la resta els segueixen les passes.

Erupció encotillada

Francesc Massip

Andromaque

De Racine. Dir.: D. Donellan.
TNC, 17 de setembre.

Racine és un autor a qui escau la cotilla i, com que hi juga a favor, l'omple de sentit i la fa elegant. Donellan opera en la mateixa direcció a l'escenari. Despulla, com Racine, i potencia la descarnada mostra de les passions humanes. Escena nua, tot just unes cadires que esdevenen objectes contundents per servir la violència o, disposades com els bancs d'una església, per recrear l'àmbit sagrat i posar en relleu l'acte sacríleg. I res més: sòbria i contrastada il·luminació sobre uns personatges també ambivalents i contradictoris. Ah! i una pluja de confeti blanc sobre la parella protagonista per explicar les noces, que es transforma en papers vermells que cobreixen l'escenari per relatar l'assassinat del rei en el moment més sacre. Extre-

ma senzilla que concentra la màxima intensitat en l'expressió actoral, habitual basa forta del director.

Els alexandrins d'*Andromaque* es resistien a l'anglès fins que Donellan va agafar-los per les banyes i ara retorna als originals amb un bon planter d'intèrprets francesos de les Bouffes du Nord, el teatre de Brook. Felicitat conjunció per a una obra aspra, que fa emergir els ressorts més pregons de la psicologia humana: la gelosia d'Hermione, delirant i patètica, que desemboca en follia i destil·la enèrgicament Camille Japy, escortada amb humor per una hilarant Cécile Leterme; la pulsio cega d'Orestes enfundat en un rígid uniforme militar. Però, sobretot, la impactant potència de la parella protagonista: el rei Pirrus que Christophe Grégoire serveix en els seus vaivens, entre la fúria i la tendresa. Per damunt de tot, la fulgurant Camille Cayol, una Andròmaca resoluta i ferma, calculadora i conseqüent.

Verónica Echegui i Belén Macías, segona i quarta per l'esquerra, amb altres actrius d'«El patio de mi cárcel» ■ RAFA RIVAS / AFP

Sant Sebastià acull films oblidables de les directores Belén Macías, Yesim Ustaoglu i Samira Makhmalbaf

Blufs femenins

Ramon Palomeras
SANT SEBASTIÀ. ENVIAT
ESPECIAL

Tot i que l'avalí El Deseo, la productora dels germans Almodóvar, la cinta de la debutant Belén Macías quedarà tan sols en una estadística: una pel·lícula més de les moltes que s'han projectat en les 56 edicions del Festival de Sant Sebastià. *El patio de mi cárcel*, interpretada entre altres per Verónica Echegui, Candela Peña i Blanca Portillo, és un drama carcerari que ofereix la història d'un grup de dones empresonades que troben en el teatre un camí cap a la llibertat.

Inspirada en el grup de teatre femení format a la

presó de Yaserías als anys 80, *Las Yeses*, la cinta mostra com la majoria d'elles, sobretot d'Echegui, que porta la principal càrrega dramàtica de la pel·lícula, tenen unes circumstàncies vitals i un ordre en la seva vida molt millors dins de la presó que no pas fora. Malgrat la llibertat creativa de Macías, la seva *opera prima* porta el segell Almodóvar quant a l'omnipresència femenina, amb escassos papers masculins, la funció dels quals és tan sols potenciar les protagonistes. El cas és que Echegui ja no és només la Juani, ara també és Isa, una heroinòmana.

D'altra banda, una altra cineasta, en aquest cas la

turca Yesim Ustaoglu, aborda un drama familiar, un altre més en aquesta edició, amb el film *Pandora's box*. L'insalvable abisme intergeneracional que separa una àvia dels seus tres fills surt a la llum quan es veuen obligats a reunir-se per un esdeveniment inesperat. Tot plegat no és sinó l'excusa de la cineasta per analitzar l'alienació i l'aïllament dels seus protagonistes en una societat, la turca, a cavall entre la tradició i la modernitat.

Un altre Makhmalbaf

Sense deixar les dones, el públic del festival també ha tingut l'oportunitat de veure *Two-legged horse*, de

la jove iraniana Samira Makhmalbaf, filla del reconegut cineasta Mohsen Makhmalbaf. Però així com l'any passat la seva germana Hana es va endur el premi especial del jurat per *Buda va explotar per vegonya*, Samira de ben segur que tornarà cap a casa amb les mans buides. La seva pel·lícula és força decebedora, amb un guió i una posada en escena rudimentaris. És com un curtmetratge allargat en excés i amb un final tremendista i sensacionalista. La cinta és, com diu la seva autora, "la metamorfosi d'una persona en animal". En concret, en un cavall. "Una metàfora de la vida", conclou. ■

Allen aconsegueix 2,2 milions de taquilla

Redacció
MADRID

La pel·lícula de Woody Allen *Vicky Cristina Barcelona* ha recaptat 2,2 milions d'euros en el primer cap de setmana d'exhibició als cinemes de tot l'Estat. Uns 351.000 espectadors, segons dades facilitades per la distribuïdora a

l'agència Europa Press, han vist la pel·lícula protagonitzada per Scarlett Johansson, Javier Bardem, Penélope Cruz i Rebecca Hall. Tal com va passar als Estats Units, el públic ha reaccionat amb interès pel nou film de Woody Allen, beneficiat a casa nostra per l'exhaustiu seguiment mediàtic del rodatge i les al-

tres fases de producció, i per les presentacions a Sant Sebastià i a L'Auditori de Barcelona amb els principals protagonistes.

Comparant les xifres, *Vicky Cristina Barcelona* gairebé multiplica per tres la taquilla dels tres primers dies de *Match point* a l'Estat espanyol, un èxit recent del director de Man-

hattan. Si es compara amb altres produccions catalanes, *Vicky...* queda molt per darrere del fenomen d'*El orfanato*, que va aconseguir 5,8 milions el primer cap de setmana, però per davant de l'altre èxit de la temporada passada, *[Rec]*, que en va aconseguir 1,5.

Mentre, la pel·lícula continua la seva carrera comercial als Estats Units, on, tal com avançava l'AVUI el 19 d'agost passat, va camí de convertir-se en el film amb més recaptació del director. De moment ja porta una taquilla acumulada de 18,4 milions de dòlars, uns 13 milions d'euros. ■